

Zmaja od Bosne 47b,
71000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina

T ++ 387 (33) 72 14 00
F ++ 387 (33) 66 88 11

E agencija@fba.ba
W www.fba.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

SUPERVIZORSKA OČEKIVANJA U VEZI SA POSTUPANJEM BANAKA U 2025. GODINI

Sarajevo, januar/siječanj 2025. godine

Uvod

1. Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) objavljuje supervizorska očekivanja s ciljem transparentnosti, podrške implementaciji regulatornih pravila i standarda, podsticanja odgovornog i proaktivnog upravljanja i poslovanja banaka, te ublažavanja rizika i posljedica eksternih poremećaja koji mogu imati negativan utjecaj na ekonomiju i bankarski sistem. Planirane supervizorske aktivnosti opisane u nastavku ovog dokumenta mogu usmjeriti pripremne aktivnosti banaka i rezultirati efikasnijom supervizijom. Redosljed očekivanja iznijetih u ovom dokumentu ne upućuje na prioritete ili izdvojeni značaj pojedinačnih očekivanja.
2. Bankarski sektor je adekvatno kapitaliziran i likvidan, ali posluje u uslovima naglašenih neizvjesnosti. Makroekonomsko okruženje u EU, koje se reflektuje i na prilike u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH), upućuje na umjerene ili slabe izgleda za ekonomski rast. Europska centralna banka (ECB) mogla bi težiti neutralnom pristupu u vezi sa kreditno-monetarnom politikom. U takvom kontekstu, banke moraju pažljivo upravljati svojim portfolijima i biti spremne na prilagodbe u skladu s prilikama u makroekonomskom okruženju.
3. Nastavak globalne neizvjesnosti uslijed političkih i oružanih konflikata u Europi i svijetu, trgovinskih napetosti između najvećih svjetskih ekonomija, finansijske restrikcije, te postojana i ponavljajuća inflacija i dalje rezultiraju naglašenim geopolitičkim rizicima koji imaju negativan utjecaj na BiH i glavne spoljnotrgovinske partnere. Ove okolnosti se mogu prenijeti na banke, prije svega putem utjecaja na realnu ekonomiju, te dovesti do pogoršanja kvaliteta imovine banaka kroz pogoršanje otplatnih kapaciteta stanovništva i privrede.
4. Politička nestabilnost, demografska kretanja, te strukturalne neravnoteže i prepreke za investicije ključni su rizici za poslovanje i stabilnost bankarskog sektora u BiH. Šokovi nastali kao posljedica ovih rizika su sve učestaliji i brže se realizuju. Zbog toga se od banaka očekuje da imaju uspostavljen adekvatan okvir i procese upravljanja rizicima, uključujući okvir za apetit prema riziku (RAF) i stres testiranje, kako bi se pravovremeno procijenio, pratio i po potrebi kroz aktivnosti banke ublažio utjecaj šokova. Upravljanje kapitalom i planiranje kapitala predstavljaju strateška područja za operativno upravljanje bankom i biti će u fokusu dodatne supervizorske pažnje.
5. Prema procjenama Svjetske banke, očekuje se da će bruto domaći proizvod BiH u 2025. godini porasti za 3,2%, uz daljnji rast od 3,9% u 2026. godini. Ovaj rast će biti podržan povećanom potrošnjom, investicijama i jačanjem kupovne moći. Međutim, i dalje postoje rizici poput usporenog globalnog rasta, inflatornih pritisaka, političke nestabilnosti i ekstremnih vremenskih događaja koji mogu negativno utjecati na ekonomske izgleda zemlje.
6. Svjetska banka procjenjuje da BiH treba investirati oko 6,8 milijardi dolara u narednoj deceniji kako bi ublažila posljedice klimatskih promjena, uključujući česte poplave, šumske požare i ozbiljno zagađenje zraka. Bez adekvatnih mjera, klimatski povezane štete mogle bi smanjiti ekonomiju zemlje za do 14% do 2050. godine. Preporučuje se prelazak na obnovljive izvore energije, poboljšanje energetske efikasnosti i jačanje otpornosti kroz prirodna rješenja poput obnove poplavnih područja.

Supervizorska očekivanja za postupanje banaka

7. Investicije u privatni i javni sektor ostaju ključne za ekonomski rast, ali se ne očekuju značajne promjene u srednjoročnom periodu. Inicijative javnog sektora usmjerene na kreiranje povoljnijeg poslovnog ambijenta i poticanje rasta privatnih i javnih investicija trebale bi biti podržane putem izdvajanja većih iznosa javnih sredstava za finansiranje u oblastima transporta, održive energetike i proizvodnje hrane. Iako su poboljšanje investicijske klime i kvalitetni javni investicijski programi ključni za poticanje rasta ulaganja, uloga banaka u ovom procesu je neizostavna. U tom smislu, očekuje se da banke s posebnom pažnjom razmatraju sudjelovanje u različitim modelima održivog finansiranja kapitalnih projekata, uključujući saradnju većeg broja banaka uz podršku međunarodnih investitora. Neophodno je kontinuirano praćenje i prilagođavanje strategija kako bi se osigurala dugoročna održivost i uspjeh ovih inicijativa.
8. Od banaka se očekuje da imaju potpuno razumijevanje poslovnih modela značajnih dužnika, te kontinuirano strukturiraju i prilagođavaju obim finansiranja korporativnih klijenata u skladu sa njihovim realnim mogućnostima. Agencija procjenjuje da bi na poslovanje pravnih lica tokom 2025. godine mogli negativno utjecati politički, demografski i tranzicijski rizici, uključujući i rizik promjene preferencija kupaca. Zbog navedenog, nužno je rano prepoznati ove rizike i prilagoditi strukturu finansiranja osjetljivih dužnika. Pravovremeno izdvajanje odgovarajućeg nivoa rezervi ili kapitala za takve plasmane je ključno za očuvanje stabilnosti banke i cjelokupnog sektora.
9. U kontekstu daljnjeg razvoja kreditnog portfolija stanovništva, svaki rast u 2025. godini mora biti usporediv sa realnim parametrima općih ekonomskih kretanja. Banke moraju biti svjesne uzlazne faze finansijskog ciklusa, kao i negativnih implikacija strategija koje se oslanjaju na prekomjeren rast ovog dijela portfolija. Oprezan i odgovoran pristup može uključivati usmjeravanje napora za održavanje stabilnosti i kvaliteta postojećih portfolija stanovništva, uz pažljivo praćenje makroekonomskih indikatora i prilagođavanje strategija u skladu s promjenama na tržištu. Strategije koje se temelje na značajnom povećanju izloženosti prema sektoru stanovništva, bilo da se radi o nenamjenskom ili hipotekarnom finansiranju, biti će pod posebnim nadzorom Agencije, koja će pratiti i ocjenjivati njihove potencijalne rizike i utjecaj na stabilnost finansijskog sistema.
10. Zahvaljujući odgovornom pristupu i dosljednoj primjeni mjera koje je donosila Agencija, očuvana je stabilnost tržišta i nivoi kamatnih stopa koji su dovoljno poticajni i na strani ponude i potražnje za novcem. Dominantno učešće lokalnih izvora finansiranja predstavlja ključnu karakteristiku bankarskog sektora u Federaciji BiH. U tom kontekstu, od banaka se očekuje da preispitaju sve kratkoročne postupke i tržišne aktivnosti kada je u pitanju formiranje aktivnih i pasivnih kamatnih stopa u svrhu procjene dugoročnih efekata i rizika takvog djelovanja. Svaka agresivna ili loše strukturirana kratkoročna akcija može imati potencijal da naruši stabilnost i ravnotežu tržišta. Agencija može zahtijevati dodatna preispitivanja ili postupanja ukoliko se na tržištu uoče aktivnosti koje pojačavaju poznate rizike.
11. Kontinuirano praćenje i prilagođavanje politika naknada za bankarske usluge ključno je za održavanje stabilnosti i povjerenja klijenata. Banke bi trebale s posebnom pažnjom pristupati analizi svake izmjene ili prilagođavanja visine naknada što uključuje, između ostalog, provjeru načina na koji je naknada ugovorena, mogućnosti izmjene i načina obavještanja klijenata, kao i provjere da li je predložena izmjena visine naknade

primjerena i u skladu sa stvarnim troškovima. Agencija će zahtijevati dokazivanje provedenih procesa kojima je osigurana transparentnost i opravdanost strukture naknada.

12. U komunikaciji sa klijentima, potrebno je jasno istaknuti karakteristike, rizike i troškove proizvoda, čija prihvatljivost može biti predmet različitih razmatranja. Klijenti i šira zajednica moraju prepoznati troškovnu i cjenovnu prednost proizvoda koji umanjuju potrebu za korištenjem gotovine, papirne dokumentacije, fizičkog prisustva u banci i sl. Adekvatan pristup uključuje pojašnjenja rizika koji su vezani za tradicionalne pristupe obavljanja transakcija i bankarstva, a čija će se uloga u budućnosti zasigurno umanjiti. Također, od banaka se očekuje da klijentima aktivno nude održivi paket usluga za finansijsku inkluziju, zelene proizvode i proizvode usmjerene na društveno odgovorno finansiranje, te da se suzdrže od izdvajanja paketa usluga koji nose kratkoročne koristi, bez uvažavanja stvarne potrebe i mogućnosti korisnika finansijskih usluga. Agencija će provoditi daljnje aktivnosti u cilju poticanja transparentnosti, finansijske inkluzije i proizvoda koji se odnose na društveno odgovorno finansiranje, te isto uključuje javne objave strukture proizvoda.
13. Banke trebaju promovisati odgovorne poslovne prakse kako bi korisnici finansijskih usluga bolje razumjeli svoja prava i obaveze pridržavajući se načela zaštite korisnika finansijskih usluga u svim fazama zasnivanja odnosa s korisnikom, s posebnom pažnjom na pravo na informisanje. Korisnici finansijskih usluga bi na osnovu informacija o karakteristikama usluge trebali moći usporediti karakteristike i uslove ponude banke s drugim pružateljima usluga. Od banaka se očekuje da korisnicima finansijskih usluga osiguraju pravo na prigovor i obavezne su efikasno i blagovremeno odgovoriti na isti, te pružiti jasne upute o postupku podnošenja i rokovima predviđenim za davanje odgovora na prigovor. Redovne diskusije i obuke zaposlenika, koje se odnose na segment zaštite prava korisnika finansijskih usluga su neophodne uz stalno dokumentovanje poduzetih aktivnosti, a što će biti pod stalnim nadzorom Agencije.
14. Očekuje se da banke tokom 2025. godine kontinuirano preispituju i prilagođavaju interne zahtjeve koji se odnose na omjere visine troška oplate duga u odnosu na raspoloživi dohodak (DSTI) i omjer duga u odnosu na vrijednost kolaterala (LTV) za sve kategorije portfolija i drugih ugovornih strana. Uvažavajući da banke imaju uspostavljene interne zahtjeve, daljnji razvoj ovih koncepata i zahtjeva od strane Agencije će biti efikasniji ukoliko banke samostalno prepoznaju potrebe i rizike koji proizlaze iz nedovoljno ili neprimjereno definisanih oblasti upravljanja kreditnim rizikom. Opsežne analize postojanja primjene i efikasnosti politika će se provoditi u tekućoj godini s ciljem definisanja naprednog okvira u ovoj i narednim godinama, a posebno ukoliko se utvrde značajni nedostaci u praksi.
15. Agencija će u okviru izvršenja supervizorskih nadležnosti nastaviti nadzirati sposobnost banaka da pravovremeno utvrde pogoršanje kvalitete imovine i primjenjuju odgovarajuće prakse utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka, otklanjajući utvrđene nedostatke i slabosti uspostavljenih modela, kao i identifikovane nedostatke u primjeni okvira MSFI 9, odnosno parametara tih modela, uključujući i procjenu sposobnosti banaka da obuhvate nove/nadolazeće rizike putem tih modela, te da identifikuju rizike koji proizilaze iz slabih privrednih izgleda i izazovnog geopolitičkog okruženja.

16. Kako bi se izbjegao nedostatak pokrića za očekivane gubitke u različitim tržišnim i ekonomskim uslovima, neophodan je pojačan nadzor nad performansama modela korištenih za klasifikaciju potraživanja po nivoima kreditnog rizika i izračuna očekivanih kreditnih gubitaka, pridajući pri tome posebnu pažnju da procesi i modeli koji se koriste za prepoznavanje ranih upozorenja na povećanje kreditnog rizika i značajnog povećanja kreditnog rizika osiguravaju pravovremeno prepoznavanje kreditnog rizika i klasifikaciju u lošiji nivo kreditnog rizika za potraživanja koja su na individualnoj ili portfolio osnovi pogođena šokovima izazvanim geopolitičkim ili ekonomskim faktorima. Uzimajući u obzir volatilnost okruženja u kojem banke posluju, adekvatnost broja indikatora koji se koriste za prepoznavanje ranih upozorenja na povećanje kreditnog rizika i značajnog povećanja kreditnog rizika, kao i kvalitet njihove prediktivnosti pogoršanja kreditne kvalitete dužnika ili potraživanja, trebaju biti predmet redovnog razmatranja od strane upravljačkih tijela banke. Banke trebaju osigurati da modeli korišteni za kvantifikaciju očekivanih kreditnih gubitaka (PD, LGD, itd.) odgovaraju namijenjenoj svrsi, te da su sposobni proizvesti pouzdane procjene očekivanih kreditnih gubitaka i u ekstremnim okolnostima prouzrokovanim određenim iznenadnim geopolitičkim ili makroekonomskim šokovima.
17. Banke trebaju osigurati da su modeli korišteni za klasifikaciju potraživanja po nivoima kreditnog rizika i izračuna očekivanih kreditnih gubitaka redovno i adekvatno validirani, te da su uočeni nedostaci ili manjkavosti modela (npr. kratke vremenske serije podataka, zastarjelost modela, izostanak primjene FLI - informacija o budućim očekivanjima za određene parametre kreditnog rizika, pad prediktivnosti u stresnim scenarijima itd.) adekvatno tretirani kroz dodatno poduzete aktivnosti banke kojima se onemogućava negativan utjecaj uočenih nedostataka ili manjkavosti na procijenjene očekivane kreditne gubitke, a sve kako bi se izbjegao nedostatak pokrića izloženosti očekivanim kreditnim gubicima u različitim tržišnim i ekonomskim uslovima.
18. Neizvjesnost u vezi s budućim makroekonomskim kretanjima može dovesti do toga da banke nemaju dovoljno formiranih rezervi za očekivane kreditne gubitke, internog kapitala i interne likvidnosti. Banke bi trebale prilikom procjene očekivanih kreditnih gubitaka uzeti u obzir veću vjerovatnoću nepovoljnih ishoda. Također, prilikom testiranja otpornosti na stres za potrebe internih procjena adekvatnosti kapitala (ICAAP) i likvidnosti (ILAAP), trebale bi razviti ozbiljne scenarije stresnih događaja kako bi u većoj mjeri uključile efekte potencijalnih izvanrednih događaja koji su malo vjerovatni, ali mogu imati veliki utjecaj na tržište i bankarski sektor.
19. Uspostavljanje odgovarajućih funkcija i sistema za upravljanje i agregaciju svih podataka kojima raspolažu, uključujući podatke o rizicima, ključno je za banke kako bi osigurale efikasno donošenje odluka, snažno upravljanje rizicima, te adekvatan okvir za upravljanje kriznim situacijama. Prema smjernicama Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) i Europske centralne banke (ECB), visoka kvaliteta podataka omogućava precizno kvantificiranje izloženosti rizicima i poboljšava sposobnost banaka da izbjegnu materijalne gubitke. Također, kvalitetni podaci su neophodni za usklađenost sa regulatornim zahtjevima i pravovremeno izvještavanje nadzornih tijela. Poboljšanje kvalitete podataka zahtijeva značajna ulaganja, ali donosi dugoročne koristi poput smanjenja operativnih troškova i modernizacije IT infrastrukture. Banke koje uspješno implementiraju ove sisteme mogu ostvariti konkurentsku prednost kroz unaprijeđeno upravljanje rizicima i strateško vođenje.

20. Napredak digitalne transformacije kao i ovisnost banaka o naprednim informacionim i komunikacionim tehnologijama (u daljnjem tekstu: IKT) izlaže banke povećanom riziku velikih gubitaka nastalih kao rezultat interno ili eksterno izazvanih incidenata u korištenju naprednih IKT tehnologija, zbog čega se od banaka zahtijeva dodatni fokus na aktivnosti kojima će pojačati svoju digitalnu operativnu otpornost, kako bi se dugoročno ojačala konkurentnost, unaprijedili poslovni modeli i učinili ih otpornijima na konkurenciju izvan bankarskog sektora. Shodno navedenom, od banaka se očekuje da vrše redovnu procjenu adekvatnosti svojih planova i aktivnosti u cilju osiguravanja efikasnog i odgovornog upravljanja IKT rizicima, uključujući adekvatno dokumentovan okvir za upravljanje istim, koji obuhvata strategiju digitalne operativne otpornosti i povezane politike. Posebna pažnja bi se trebala posvetiti kvalitetu identifikovanja, klasifikacije i izvještavanja o IKT incidentima, sposobnosti upravljačkih funkcija da kolektivno razvijaju i usmjeravaju digitalnu strategiju banke uključujući utjecaj na poslovni model i profil rizičnosti, adekvatnosti i obuhvatu programa testiranja digitalne operativne otpornosti, gdje sistemski značajne banke posebno procjenjuju adekvatnost i ažurnost svog okvira za pravilno planiranje, izvođenje i izvještavanje o penetracijskim testovima.
21. Kako banke sve više angažuju treće strane za pružanje IKT usluga, potrebno je razmotriti adekvatnost i ažurnost uspostavljenih registara informacija o svim ugovornim aranžmanima za korištenje IKT usluga koje pružaju treće strane, te da su isti u skladu s relevantnim tehničkim standardima i učinkovito korišteni za praćenje rizika od trećih strana povezanih s IKT-om.
22. Napori banaka trebaju biti usmjereni na dokazivo i proporcionalno uključivanje klimatskih i okolišnih rizika u poslovne strategije, upravljanje i procese upravljanja rizicima. Navedeno je posebno važno u kontekstu činjenice da su banke bile dužne uskladiti se sa Smjernicama za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima tokom 2024. godine. Agencija će cijeliti nivo usklađenosti banaka u postupku posrednog i neposrednog nadzora, te u cilju izgradnje kapaciteta provesti nadzorno testiranje otpornosti banaka na stres za klimatske rizike.
23. Uzimajući u obzir propisane standarde za upravljanje kamatnim rizikom koji će stupiti na snagu krajem juna 2025. godine i izvore kamatnog rizika, očekuje se da su banke poduzele ili poduzimaju pripremne aktivnosti na ažuriranju strategija i politika za upravljanje ovim važnim rizikom, te osiguranju efikasnog i potpunog integrisanja upravljanja kamatnim rizikom u cjelokupni proces upravljanja rizicima banke.
24. Principi i procesi upravljanja poslovnim odnosima s licima u posebnom odnosu s bankom i s njima povezanim licima moraju se kontinuirano preispitivati i unaprjeđivati. Očekuje se da banke preispitaju i unaprijede sisteme koji imaju za cilj spriječiti zloupotrebe koje mogu nastati u transakcijama s licima u posebnom odnosu sa bankom i s njima povezanim licima i upravljati rizicima koji proizlaze iz sukoba interesa. Banke bi trebale preispitati adekvatnost uspostavljenih registara lica u posebnom odnosu sa bankom i s njima povezanim licima, te nadzirati sve materijalno značajne transakcije koje osim transakcija finansiranja mogu obuhvatiti i transakcije kupovine ili prodaje imovine ili usluga. Agencija će cijeliti tačnost izvještavanja i obim transakcija sa licima u posebnom odnosu sa bankom, te prema identificiranim rizičnim područjima provoditi neposredni nadzor ovog segmenta poslovanja banaka.

25. U vezi sa primjenom standarda sprječavanja pranja novca, finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje, od banaka se očekuje potpuna usklađenost sa važećim regulatornim okvirom. Posebnu pažnju banke trebaju posvetiti usklađivanju politika, procedura i procesa sa rezultatima Nacionalne procjene rizika, procjeni nivoa rizika cjelokupnog poslovanja, primjeni ciljanih finansijskih sankcija, te razvoju zaštitnih mehanizama. U postupku provedbe mjera identifikacije i praćenja aktivnosti i transakcija klijenata, banke trebaju dosljedno primjenjivati princip proporcionalnosti s ciljem otklanjanja negativnih posljedica prekomjerne primjene zahtjeva za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, odnosno da primjenjuju proporcionalne i efektivne mjere na otklanjanju ili umanjivanju utvrđenih rizika.
26. Uslijed digitalizacije poslovanja i razvoja usluga koje omogućavaju obavljanje transakcija bez ličnog kontakta, od banaka se očekuje proaktivan pristup u identifikaciji rizika pranja novca, finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje koji se realizuju upotrebom novih tehnologija i tehnologija u razvoju, posebno onih koji mogu pogodovati anonimnosti. Banke trebaju kontinuirano poduzimati aktivnosti na unaprjeđenju sistema upravljanja ovim rizicima i razvoju zaštitnih mjera s ciljem ograničenja potencijalnih rizika koji proizilaze iz novih poslovnih praksi i tehnologija.
27. Od banaka se očekuje razvoj i unaprjeđenje programa koji za cilj imaju jačanje finansijske pismenosti zaposlenika i klijenata banke. Pristupi uključuju preispitivanja i unaprjeđenja internih akata, modela komunikacije, te dosljedno dokumentovanje svih poduzetih aktivnosti. Unutar definicija sveobuhvatne finansijske pismenosti, očekuje se ponavljanje aktivnosti u tradicionalnim oblastima bankarstva, ali i unaprijeđeni pristupi koji se odnose na sprječavanje šteta i prevara kroz primjenu novih tehnologija.
28. Kada banke nude usluge trećih lica, te usluge moraju biti jasno izdvojene ukoliko ne predstavljaju standardne bankarske usluge te banke (npr. ponude osiguranja, investiranja i sl.). Važno je da korisnici usluga mogu prepoznati rizike koji se odnose na usluge trećih lica i razlike u načinima ostvarivanja prava na zaštitu izvan okvira koji se odnosi na bankarsko poslovanje (npr. ponuđena usluga nije obuhvaćena sistemom osiguranja depozita). Posebnu pažnju treba posvetiti ispravnom komuniciranju i internim kontrolama kako bi se izbjegli operativni rizici. Neadekvatno promovisanje usluga trećih lica i nesposobnost korisnika da razlikuju te usluge od usluga banke smatrat će se ozbiljnim propustima u sistemu internih kontrola.
29. Od banaka se očekuje da nastave unaprjeđivati procese i sisteme za dostavljanje regulatornih i statističkih izvještaja, osiguravajući redovnu provjeru sistema internih kontrola. Agencija će nastaviti razvijati platforme i softverska rješenja u bliskoj saradnji s bankama, kao što je bila i ranija praksa. Ova saradnja donosi brojne prednosti, uključujući poboljšanu usklađenost s propisima, bolju pripremljenost za buduće regulatorne i izvještajne zahtjeve, te efikasniji i tačniji unos podataka. Time se smanjuju administrativni troškovi i povećava transparentnost, što doprinosi stabilnosti i pouzdanosti finansijskog sistema.

Supervizorski prioriteti i aktivnosti

30. Agencija procjenjuje rizike i prioritete u superviziji kao osnovu za definisanje supervizorskih aktivnosti u kratkom i srednjem roku. Prioriteti predstavljaju smjernice za supervizorske timove i promovišu efektivnost i konzistentnost procesa supervizorskog planiranja. Uzimajući u obzir specifične okolnosti i rizični profil svake pojedinačne banke, Agencija je definisala ključne prioritete za 2025. godinu:
- a) nadzor upravljanja kreditnim rizikom i nadzor nad modelima kreditnog rizika;
 - b) nadzor internog upravljanja u banci;
 - c) nadzor upravljanja okolišnim rizicima i nadzorni stres test za klimatske rizike;
 - d) nadzor upravljanja rizikom izvora finansiranja i izvještavanja o pokazatelju neto stabilnih izvora finansiranja;
 - e) nadzorni stres test solventnosti i utvrđivanje kapitalnih preporuka za banke (P2G);
 - f) jačanje kapaciteta za utvrđivanje makroprudencijalnih mjera usmjerenih na dužnike (DTI i LTV);
 - g) nadzor postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga;
 - h) jačanje kapaciteta za vršenje posrednog i neposrednog nadzora kamatnog rizika u bankarskoj knjizi;
 - i) nadzor stepena izvršenja mjera po osnovu prethodno obavljenih neposrednih nadzora usklađenosti poslovanja banaka u segmentu platnog prometa;
 - j) nadzor usklađenosti poslovanja banaka sa standardima sprječavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti temeljen na riziku;
 - k) nadzori na dostupnosti i sigurnosti informacionih sistema u slučaju „cyber“ napada.
31. Ciljani nadzor će se uglavnom nastaviti sa fokusom na kreditne izloženosti i portfolija koja se mogu pokazati osjetljivijim na nepovoljne promjene u makroekonomskom okruženju, poput portfolija osiguranih stambenim i poslovnim nekretninama, portfolija malih i srednjih preduzeća, uzimajući u obzir rizik koncentracija prema licu, sektoru ili geografskom području. Agencija će aktivno nadzirati bankarske prakse utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka prema MSFI 9. Kod banaka kod kojih su utvrđeni značajni nedostaci ili neusklađenosti vršit će se pojačani nadzor.
32. Potpuni postupak supervizorskog pregleda i procjene (SREP) će biti proveden za devet banaka u skladu sa principom proporcionalnosti, osim ukoliko se drugačije ne odredi na osnovu značajnih promjena u poslovnom modelu ili profilu rizika banke. Posebna pažnja pri provođenju SREP-a biti će usmjerena na analizu poslovnog modela, interno upravljanje i kontrole, kreditni rizik i kamatni rizik u bankarskoj knjizi. Krajnji rezultat SREP-a će biti ažurirane ocjene i kapitalni zahtjevi za banke. Za banke koje nisu obuhvaćene SREP postupkom, provest će se procjena uspostavljenih okvira za internu procjenu kapitala i likvidnosti, procjena kapaciteta oporavka za banke u skladu sa dinamikom njihove dostave, te procjena strategija i operativnih planova za naplatu nekvalitetnih izloženosti za banke čiji je udio nekvalitetnih kredita iznad 5% ukupnog kreditnog portfolija.
33. Aktivnosti nadzornog testiranja otpornosti na stres provode se u dvogodišnjem ciklusu, te će u 2025. godini ponovno biti proveden nadzorni stres test solventnosti za sve banke u FBiH. Rezultati testiranja će se cijeliti kroz SREP, te će bankama biti izdate kapitalne preporuke (P2G) za dodatni nivo kapitala koji bi trebale održavati iznad minimalnih obavezujućih zahtjeva. Iako kapitalne preporuke nisu obavezujuće, one su ključne za osiguranje otpornosti banaka na potencijalne gubitke u nepovoljnim ekonomskim scenarijima.

34. Agencija nastavlja sa aktivnostima na jačanju makroprudencijalnog okvira za banke kako bi se ograničili i ublažili dugoročni sistemski rizici koji proizilaze iz strukture i uređenja finansijskog sistema, a koji mogu imati ozbiljne negativne posljedice na bankarski sektor i privredu. U odnosu na propisane zahtjeve za osiguranje adekvatnosti kapitala banke i izračuna kapitalnih zahtjeva za pokriće rizika u poslovanju banke, od 30.06.2025. godine primjenjuju se i odredbe o zaštitnom sloju kapitala za sistemski značajnu banku, te ograničenje raspolaganja redovnim osnovnim kapitalom banke. Dodatno, Agencija će preispitivati utvrđene pragove i indikatore za utvrđivanje zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik (SyRB), te nastaviti sa razvojem regulatornih zahtjeva u segmentu makroprudencijalnog okvira i mjera orijentisanih na dužnike (DSTI i LTV).
35. Agencija nastavlja sa aktivnostima koje imaju za cilj modernizaciju platnih sistema. Jedna od navedenih inicijativa je realizacija uslova za priključenje BiH u jedinstveno europsko područje plaćanja (SEPA). Prethodno navedene aktivnosti provode se u saradnji sa svim uključenim stranama kroz rad Koordinacionog odbora za platne sisteme.

Regulatorni prioriteti i aktivnosti

36. U skladu sa strateškim opredjeljenjem koje podrazumijeva približavanje EU regulativi i međunarodnim principima u svim oblastima supervizije i restrukturiranja banaka, Agencija će nastaviti sa aktivnostima održavanja odgovarajućeg stepena ekvivalencije sa EU regulatornim okvirom, u skladu sa definisanim nadležnostima i u mjeri u kojoj to omogućavaju važeći zakoni. Navedene aktivnosti podrazumijevaju kontinuiranu harmonizaciju sa Agencijom za bankarstvo Republike Srpske i koordinaciju sa Centralnom bankom Bosne i Hercegovine, kako bi se postigli ciljevi povezani sa finansijskom stabilnošću i upravljanjem sistemskim rizicima u BiH. Shodno navedenom, Agencija je definisala ključne prioritete za 2025. godinu:
- a) revidiranje i usklađivanje regulative u segmentu upravljanja kreditnim rizikom i rizikom likvidnosti;
 - b) nastavak aktivnosti unaprjeđenja regulatornog okvira u dijelu zaštitnih slojeva kapitala i mjera za očuvanje kapitala;
 - c) razvoj regulatornih zahtjeva u segmentu makroprudencijalnog okvira i mjera orijentisanih na dužnike;
 - d) revidiranje podzakonskog okvira kojim se propisuje obaveza javne objave podataka i informacija, u skladu sa izmjenama EU regulative;
 - e) redovno revidiranje izvještajnog okvira prema standardizovanom regulatornom izvještajnom okviru i izvještajnog okvira u nadzorne i statističke svrhe, u skladu sa identifikovanim potrebama;
 - f) usklađivanje regulative u segmentu internog upravljanja i velikih izloženosti;
 - g) unaprjeđenje regulatornog okvira za upravljanje rizicima IKT i digitalnom otpornošću, s ciljem usklađivanja sa novim EU propisima u ovoj oblasti;
 - h) daljnje usklađivanje i unaprjeđenje regulatornog okvira iz segmenta kapitala i kapitalnih zahtjeva definisanih Odlukom o izračunavanju kapitala banke;
 - i) harmonizacija regulative vezane za ICAAP i ILAAP sa izmjenama i dopunama važećeg regulatornog okvira;
 - j) daljnji razvoj i unaprjeđenje podzakonskog okvira u ostalim segmentima bankarske regulative, u skladu sa identifikovanim prioritetima i potrebama.

Zaključak

37. Bankarski sektor je adekvatno kapitaliziran i likvidan, ali suočen s neizvjesnostima. Politički konflikti, trgovinske napetosti i poremećaji u lancima snabdijevanja povećavaju geopolitičke rizike, što može negativno utjecati na klijente banaka. Na lokalnom nivou, politička nestabilnost, nepovoljna demografska kretanja i strukturalne neravnoteže predstavljaju prijetnju stabilnosti bankarskog sektora. Banke trebaju aktivno djelovati i procjenjivati rizike kako bi pravovremeno procijenile i ublažile utjecaje šokova i osigurale adekvatan nivo rezervacija, kapitala i likvidnosti. Svaki pristup planiranju i upravljanju rizicima mora uključiti pitanja održivog poslovanja i poslovanja u uslovima značajnih i brzo razvijajućih eksternih promjena ili poremećaja, te uključiti šire diskusije o rizicima koji ranije nisu prepoznati kao materijalni za poslovanje banke.
38. Banke trebaju razumjeti poslovne modele svojih klijenata i prilagoditi finansiranje prema njihovim mogućnostima, uz rano prepoznavanje političkih, demografskih i tranzicijskih rizika. Banke bi posebno oprezno trebale definisati strategije razvoja portfolija fizičkih lica, te s dužnom pažnjom razmatrati inicijative za povećanje kamatnih stopa u kontekstu njihovog utjecaja na sistemski rizik. Također, banke trebaju odgovorno upravljati naknadama, klijentima jasno komunicirati karakteristike i rizike proizvoda, te aktivno nuditi pakete održivih usluga. Agencija će nastaviti provoditi pojačani nadzor nad postupanjem banaka u segmentima zaštite i inkluzije korisnika finansijskih usluga.
39. Banke se naročito usmjeravaju ka podršci privrednim društvima i kapitalnim projektima od značaja za ekonomski razvoj, uz održivu i opravdanu profitabilnost, te širu ekonomsku korist za privredu i stanovništvo. U tom kontekstu, od posebnog su značaja inicijative koje podržavaju tranziciju BiH ekonomije prema karbonskoj neutralnosti, za što će Agencija dati puni doprinos i podršku.
40. U cilju sprječavanja zloupotrebe u svrhu pranja novca, finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje, banke trebaju dosljedno provoditi mjere identifikacije i praćenja aktivnosti klijenata i transakcija proporcionalno dodijeljenom riziku, kontinuirano pratiti nove tipologije, unaprjeđivati sisteme internih kontrola i razvijati zaštitne mehanizme.
41. U skladu sa propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u Federaciji BiH i u saradnji sa domaćim institucijama i međunarodnim partnerima, Agencija će nastaviti sa poduzimanjem mjera i aktivnostima na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unaprjeđenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u Federaciji BiH. Efikasna implementacija ovih mjera i aktivnosti zavisiti će od podrške bankarskog sektora, od kojeg se očekuje prilagođavanje vizija i dugoročno planiranje, te uvažavanje potrebe za društveno odgovornim poslovanjem.
42. Agencija očekuje da će izdvojeni rizici, stavovi i očekivanja prezentirana u ovom dokumentu biti obuhvaćena u radu i razmatranjima upravljačkih organa i funkcija banke. U skladu sa specifičnim zahtjevima i gdje je to relevantno, Agencija očekuje odgovarajuće i dokazivo postupanje banke u odnosu na očekivanja.

AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BIH

Zmaja od Bosne 47b,
71000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina

T ++ 387 (33) 72 14 00
F ++ 387 (33) 66 88 11

E agencija@fba.ba
W www.fba.ba

